ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ
ਬਨਾਮ
ਸੰਦੀਪ ਓਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2291 ਦਾ 2022)
ਦਸੰਬਰ 15, 2022
[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 2015: ਐਸ.2(1)(ਸੀ) – ਕੀ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਫੈਸਲਾ: ਸ਼ਬਦ, 'ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ' ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, 2015 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੂਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਲਈ, ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਬੰਧੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਾਈ ਜਾਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ – ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 01.12.2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀਂ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ – ਇਹ 01.12.2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ – ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਰੂਰਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕੇ – ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਕਟ, ਫਿਰ, ਉਹ ਕਿਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ – ਜੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ, ਉਹ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਜਿਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24]

2. ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: (1) ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ; (2) ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ; (3) ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ

ਖਾਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ; (4) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ ਹੋਣਾ; (5) ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਉਚਿਤ ਡਰ; (6) ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ, ਜੇਕਰ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾਸ 26 ਅਤੇ 27]

3. ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4) ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀਆਂ ਜੋੜੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲੱਗੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਫਾਇੰਡਿੰਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਯ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28]

4. ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੁੱਕਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 01.12.2019 ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ 'ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 1999 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 1999 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 24.02.1999। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 2(1)(d) ਵਿੱਚ 'ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1999 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 1999 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਰਕ 2015 ਐਕਟ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 48 ਅਤੇ 49]

5. ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ ਨੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ, ਉਹ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਦੋ ਕਾਰਜ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿਦਾਂਤ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 51]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (2015) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.272.: [2015] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 211; ਪ੍ਰਫੁੱਲਾ ਉਦਾਵ ਸ਼ੇਂਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2008 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 1848 : (2009) 2 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਬੋਮ ਆਰ 1; ਜੈਸਿੰਘ ਅਸ਼ਰਫੁਲ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਹੋਰ 2003 ਆਲ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 1506; ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2003 ਆਲ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 1061; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 5 : [2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1083; ਆਲਤਾਫ ਇਸਮਾਈਲ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2005 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 420 : 2005 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 3584 : (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 391; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਸੋਮਦੱਤਾ ਨਾਗਪਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 473; ਤੋਲਾਰਾਮ ਰੇਲੁਮਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 496 : [1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 158 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 294 : [2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 345; ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅੰਬੇ ਸੀਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 368 : [2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2015] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 211 ਪੈਰਾ 7 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 345 ਪੈਰਾ 29 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1083 ਪੈਰਾ 35 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 473 ਪੈਰਾ 45 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1955] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 158 ਪੈਰਾ 47 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125 ਪੈਰਾ 47 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2291 ਦਾ 2022.

06.05.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਆਰ/ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਿਸਲ. ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3819 ਦੇ 2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ,
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਕਿਸ਼ਨ ਐਚ. ਦਾਹੀਆ, ਮਿਸ. ਮੋਨਿਸ਼ਾ ਹੰਦਾ, ਰਾਜੁਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਨੁਭਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 06.05.2021 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰ/ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਿਸਲੀਨੀਅਸ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3819 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਸੀ.ਬੀ. ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਬੀਅਰ ਨੰਬਰ 11201150201000 ਦੇ 2020 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 2015 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, '2015 ਐਕਟ') ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ 3(1)(i) ਅਤੇ (ii), 3(2) ਅਤੇ 3(4) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ।

3. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਹੈ: ਕੀ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਲੋੜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(c) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: ਕੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 2015 ਐਕਟ (ਖਾਸ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

4. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਆਖਰੀ ਅਪਰਾਧ 2019 ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 21.01.2019 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2015 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 01.12.2019 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਤੱਥਪੂਰਨ ਮੈਟਰਿਕਸ

5. 27.11.2020 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ 2015 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(i) ਅਤੇ (ii), 3(2) ਅਤੇ 3(4) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 27.11.2020 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6483 ਦੇ 2020 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 21.01.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3819 ਦੇ 2021 ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ 2015 ਐਕਟ 01.12.2019 ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 01.12.2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਪੰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ 2015 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

9. ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

"6. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ “ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ, 2015” ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਮੁਲਗੇਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ 01.12.2019 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ 2(c) ਅਤੇ (f) ਜੋ ਕਿ “ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ” ਅਤੇ “ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(c) “ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਜਾਮਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(f) “ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਜੋ, ਇੱਕੱਲੇ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗਿਰੋਹ ਵਜੋਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(c) ਦੀਆਂ ਪਰੀ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ “ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“9. ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 37 ਅਤੇ 2001 ਅਤੇ 38 ਦੇ 2001 ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 18 ਜਨਵਰੀ, 2004 ਨੂੰ ਸ਼ਿਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਮਹਿਮੂਦ ਖਾਨ ਪਠਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਇਹ ਪਿਛੋਕੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨਾਲ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜਾਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕੋ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਉਤਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜੇ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ “ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ” ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰ ਇਨ੍ਹਾ ਲੰਬੇ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋੜ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕੇਸ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ MCOCA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ. ਇਹ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ.

10. ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ

ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ, ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੰਜੋਗ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। 2001 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 37 ਅਤੇ 38 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਨਾ ਹੀ ਕੇਵਲ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ 2002 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦੂਜਾ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਭ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸੀ।

8. "ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, "ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਰਜੀਦਾਰ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੇ 5 ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜੀਦਾਰ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੇਰਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

9. ਐਕਟ 01.12.2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਆਖਰੀ ਅਪਰਾਧ 2019 ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ.29/2019, (ਆਈਟਮ.1), ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ 21.01.2019 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.6 ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ.14/2009 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 364(ਏ), 387, 120(ਬੀ), 114 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 03.12.2019 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਿਸਕ. ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰ.21872 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ 27.11.2020 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.6 ਤੇ, ਰਾਜ ਨੇ 03.03.2019 ਦੀ ਵਾਧੂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੋੜ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

10. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

10. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਦਲੀਲਾਂ

11. ਮਿਸਟਰ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਿੱਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਸਿੱਧਾਂਤ 2015 ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ
ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਪੰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਜ਼, ਜੋ 2015 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕੇਸ ਨੂੰ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਨ
2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਦਾ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 'ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਵਧੀ' ਦਾ ਫਰੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ
'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

12. ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਹੈ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ, 1999 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ.') ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਆਖਰ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਵਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ, ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਵਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸ਼ਬਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਤਾਂ ਤਬ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਖਿਲਾਫ 01.12.2019 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੀਜਾ ਕੇਸ ਹੀ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੇਬਸੀ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਿੰਡੀਕੇਟ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.12.2019 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਅਸਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਯਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਾਂ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

16. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਉੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

17. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 20(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਦੰਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖੁੱਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

21. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 2015 ਦਾ ਇੱਕ ਝਲਕ

22. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਲੰਬੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਐਕਟ, 2015, 'ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ'। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਹ ਕਾਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਪਹਿਲਾਂ, ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਬਣਾ ਹੋਇਆ ਹੈ;

ਦੂਜਾ, ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਤੀਜਾ, ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਕਤਲ, ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ, ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਮਾਨ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰ, ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਨ ਧੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਚੌਥਾ, ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧਨ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ;

ਪੰਜਵਾਂ, ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਸ਼ਾਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਢਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

ਛੇਵਾਂ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ

ਸੱਤਵਾਂ, ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਾਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਸੈਪਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ 'ਸਖਤ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ' ਨਾਲ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਈ));NONE1SUPERSCRIPT

ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਐਫ));NONE2SUPERSCRIPT ਅਤੇNONE

ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਸੀ)).NONE3SUPERSCRIPT

'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਮਾਪਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ 'ਮਤਲਬ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ:

ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ; NONE

2. ਉਪਰੋਕਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਲਿਪਤਤਾ;NONE NONE

3. ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਲਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;NONE NONE

4. ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਧੌਂਸ ਜਾਂ ਜਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ; ਅਤੇNONE NONE

5. NONEਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ।NONE NONE

1SUPERSCRIPT ਧਾਰਾ 2(1)(ਈ) - "ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ਾ, ਠੇਕਾ ਕਤਲ, ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ, ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਦੇਣਗੇ, ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਜੂਆ ਚਲਾਉਣ, ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ, ਵੇਸ਼ਵਾਵ□ਤੀ ਲਈ ਰੈਕਟ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਧੌਂਸ ਜਾਂ ਜਬਰ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ।

2SUPERSCRIPT ਧਾਰਾ 2(1)(ਐਫ) - "ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਜੋ, ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗਿਰੋਹ ਵਜੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

3 ਧਾਰਾ 2(1)(ਸੀ) - "ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਜਾਮਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਮਣ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਉਪਰੋਕਤ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਤੱਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੋ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ:

ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; NONE

ਕਾਰਜ ਇਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਵੇ; NONE

ਕਾਰਜ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ; NONE

ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ NONE

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਣਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।NONE NONE

'ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ:

ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ; NONE

ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ, ਇਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗਿਰੋਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ NONE

ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।NONE NONE

ਧਾਰਾ 2(1)(c) 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(1)(e) 'ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ 'ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ'। ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਾ 2(1)(f) 'ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3 ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।4SUPERSCRIPT ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ' ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਹ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3 - (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ,—

(i) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ ਜੀਵਨ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਜਾਂ ਵਕੀਲ, ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੁਵਿਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਣਗਿਣਤ ਦੌਲਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

23. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ:

(i) ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ,NONE NONE

(ii) ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ,NONE NONE

(iii) ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ,NONE NONE

(iv) ਇੱਕਲੇ ਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ,NONE NONE

(v) ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭਾਵ ਇੱਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗਿਰੋਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ,NONE NONE

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੁਵਿਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(vi) (a) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ (ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ) ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ,

(b) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ।

(vii) ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

(a) ਹਿੰਸਾ ਰਾਹੀਂ, ਜਾਂ

(b) ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣ ਨਾਲ ਜਾਂ

(c) ਜਬਰ ਜਾਂ

(d) ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ

(viii) (a) ਧਨਾਤਮਕ ਲਾਭ ਜਾਂ ਅਣੁਚਿਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਾਇਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ,

ਜਾਂ

(b) ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ।

24. 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਸਦੱਸ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕਲੇ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ।

2015 ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

25. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਸਟਰ ਮੇਹਤਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਵਿਚੋਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ ਜਿਥੇ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

26. ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਹਨ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ:

(1) ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(2) ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ;

(3) ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ;

(4) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਣਾ;

(5) ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਉਚਿਤ ਖਦਸ਼ਾ ਹੋਣਾ;

(6) ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

27. ਪਰੰਤੂ, ਜੇਕਰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"20.(4) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ

–

(a) ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

(b) ਜਿੱਥੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

28. ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਬਲਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ' ਦਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਯਕੀਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਹਨ। ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

29. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੇ ਰਾਜ ਖਿਲਾਫ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

(2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 294 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਜੀਤਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ

"43. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 21(4) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। .....

44. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 21(4) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਮਾਣ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਭਿਯੋਜਨ ਲਈ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 21(4) ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ। ਚੂੰਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਉਸਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Xxx

46. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ MCOCA ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨਾਲ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ

30. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ)। ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਉਧਵ ਸ਼ੇਂਦਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 2008 SCC OnLine Bom 1848 : (2009) 2 AIR Bom R 1, ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ & ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ)।

31. ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਫੁੱਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ MCOCA ਦੀ ਧਾਰਾ 3(4) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ਼ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ ਵੀ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਿਆ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ।

32. ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਿਆ ਨੇ MCOCA ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਜਯਸਿੰਘ ਅਸ਼ਰਫੀਆਲ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 2003 All MR (Cri) 1506 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਫੁੱਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਿਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 42 ਅਤੇ 43 ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"42. ਜਸਿੰਗ ਅਸ਼ਰੀਲਾਲ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਜੋ ਕਿ 2003 ਸਭ MR (ਕ੍ਰਿ) 1506 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਪੀ.ਪੀ. ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਮਸੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"9. ਇਸ ਲਈ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਬੰਧੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਕ੍ਰਿਆ-ਕਲਾਪਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

"43. ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 20(1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ

19 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"19. ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 20(1) ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਦੋ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਪਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ24-2-1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਲਈ ਦੋ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਹੈ, ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ 24-2-1999 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 24-2-1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ 24-2-1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 20(1) ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਰਾਓ ਸ਼ਿਵ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ।

33. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 2003 ਸਾਰੇ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 1061 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 2(1)(d) ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਤਰਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"44. ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨੂੰ 2003 ਆਲ MR (Cri) 1061 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ MCOC ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ, ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(ਡੀ) ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ:

“19. ਧਾਰਾ 2(1)(d) ਵਿੱਚ ‘ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ’ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਵਾਰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਛੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਯਾਨੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਡ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਿਸ ਨੂੰ 10 ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ 10 ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਲਈ ਆਪਹੁਦਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਲੀਲਾਂ

ਪਹਿਲੇ ਬਲਸ਼ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਦਲੀਲ ਦੇ ਖੋਖਲੇਪਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ”

45. ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"25. ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਦੀ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂਗੇ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜਵਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲਈ ਦਸ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੜ੍ਹੀਏ, ਜੋ ਕੁਝ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਸ੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ: ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਜਵਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਜਵੇਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਤੱਥ ਇਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(ਡੀ) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਫਿਰ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"27. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਚਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੇਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਕਸਰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਚਾਰਜ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਫੁੱਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 19, 25 ਅਤੇ 27 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਤੋਂ 16 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਵੈਧ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਤੋਂ 16 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ 'ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

35. ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 5 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਤੋਂ 'ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ...' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਦੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਪਲਟਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

36. ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(1)(ਡੀ), (ਈ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਸ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(1)(ਡੀ), (ਈ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੰਬਈ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ।

37. ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਰੱਖਦੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਨੇ ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ। ਧਾਰਾ 2 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ, ਨਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ, ਸਿਰਫ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ। ਜੇਕਰ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਸਿਰਫ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ

ਹੈ।

38. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 47 ਤੋਂ 53 ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਿਆ:

“47. ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਜਾਰੀ, ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

48. ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਹੀ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 20(1) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸੰਭਵਤ: ਅਨੁਚਛੇਦ 20(2) ਨੂੰ ਵੀ, (ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300)। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਮਰਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2006 ਸਾਰੇ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 407 : ((2006) 6 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਬੋਮ ਆਰ 120), ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ, ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਕਗਣਿਤੀ ਸਮੀਕਰਣ ਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਜਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2003 ਸਾਰੇ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 1506 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 2003 ਸਾਰੇ ਐਮ.ਆਰ. (ਕ੍ਰਿ) 1061, ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਾਂ।

49. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 20(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ) ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਖੁਦ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਜੋ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਕੋਡ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਚੂੰਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਡ/ਟ੍ਰਾਇਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

50. ਇਨ ਅੱਪਾ @ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਰੀਭਉ ਲੋਂਧੇ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, 2006 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ All MR (Cri) 2804 : ((2006) 6 AIR Bom R 401), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸੀ MCOC ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"10. ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮ ਸਬੰਧੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਚਾਰਜ਼-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਐਮਸੀਓਸੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ 1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਆਰ.ਐਮ.ਐਸ. ਖੰਡੇਪਾਰਕਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਵੀ. ਕਾਕਾਡੇ, ਜੇ.ਜੇ.) ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 689 ਦੇ 2005 ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

51. ਜਦੋਂ ਕਿ 24-2-1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ "ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ" ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ 24-2-1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵੀ "ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ" ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਟਰਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 37/01 ਅਤੇ 38/01 ਲਈ ਜਿਸ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 30/07/2001 ਅਤੇ 3008/2001 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ "ਜਾਰੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

52. ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (i) ਅਤੇ (ii) ਦਿਖਾਉਣਗੇ ਕਿ "ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ", ਤਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਖਿੱਚਣਗੇ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਪੁਰਾਣੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਾਵਜੂਦ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1/1 ਸ਼ਿਵਾ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(i) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ii) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਤਲ (ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨੰਬਰ 9) ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਗੈਂਗਸਟਰ, ਵਕੀਲ ਤਿਵਾਰੀ, ਮਹਿਮੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਦੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦੀ ਉੱਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ (1997) 3 ਮੌਜੂਦਾ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਜਰਨਲ 223 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ "ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ(ਾਂ)" ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ ਜਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ

53. ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਅਤੀਤ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

"24. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਜੋ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਗਈ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰੁਟੀਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਪ-ਪੁਲਿਸ ਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 24 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ 24 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 24 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇ।....."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਸੋਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ 1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ, ਜੇਕਰ 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ।

42. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9, 10 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

"9. ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਤੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਣਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਤਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਜੇ ਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ "ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਸਿਰਫ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ

ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ, ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ 2001 ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਨਾ ਹੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ ਵੀ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਬਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੂਜੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਆ ਸੀMCOCA ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ,

ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦਾ MCOCA ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੇਡ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ

ਲਾਭ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

MCOCA ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ

ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ MCOCA ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੰਜਣਾ ਲੈਣਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ

ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ MCOCA ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸੰਜਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਉਸ ਨੇ MCOCA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

44. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ,

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ MCOCA ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਰੀ ਹਨ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ MCOCA ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ।

45. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਖਤ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੇਖੋ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ ਸੋਮਦੱਤਾ ਨਾਗਪਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171)

46. ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਦਰਲੈਂਡ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਣ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ'।

47. ਮਹਾਜਨ ਸੀ.ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਤੋਲਾਰਾਮ ਰੇਲੂਮਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 496 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਦੋ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਵੱਲ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੰਡ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਬਜਾਏ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਜੋ ਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ..." ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸੀਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 368, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੰਡਾਤਮਕ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਕਸ਼ਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੰਡਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦਾ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਭਵਤਃ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਚਿੰਤਿਤ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

48. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 01.12.2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

49. ਅਸੀਂ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜੈਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ 1999 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 24.02.1999 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 2(1)(d) ਵਿੱਚ 'ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ 'ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1999 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 1999 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਇੱਕ

ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਰਕ 2015 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

50. ਉਸ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ 01.12.2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ 01.12.2019 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ 01.12.2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ 01.12.2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਦੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ।

51. ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ... ਕਿ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ:

(a) ਜੇਕਰ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(b) ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤੱਤ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(c) ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ'।

(d) ਜੇਕਰ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 3(1)(i) ਅਤੇ 3(1)(ii) ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਮੌਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ', ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3(1) ਵਿੱਚ 'ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(e) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਿਤ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਵਵਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਜੋ ਧਾਰਾ 2(1)(e) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(f) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੁੱਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ' ਵਿੱਚ

ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ, ਜੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ)।

(g) ਫਿਰ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ, ਉਹ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।

52. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਾ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਰਾਮਾਜੀ ਸੋਨਾਵਣੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।

53. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਨਾਲ, ਅਪੀਲ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate